

Yhteistyösopimus opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologitoiminnan toteuttamisesta osana sosiaali- ja terveystoimialan järjestämisvastuulla olevia palveluja

1. Sopimuksen osapuolet

Helsingin kaupunki
Sosiaali- ja terveystoimi ("Sote")
PL 1
00099 Helsingin kaupunki
sähköposti: helsinki.kirjaamo@hel.fi

ja

Helsingin kaupunki
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ("Kasko")
PL 1
00099 Helsingin kaupunki
sähköposti: helsinki.kirjaamo@hel.fi

2. Yhteistyösopimuksen tausta ja tarkoitus

Lain sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla (615/2021, Uusimaa-laki) 4 §:n mukaan Uudenmaan hyvinvointialueilla ja Helsingin kaupungilla on ensisijainen vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä asukkailleen sekä muille henkilöille Uudenmaan maakunnassa.

Lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021, järjestämislaki) 10 §:n mukaan hyvinvointialueella (ja Helsingillä) on vastuu asiakkaiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen yhteensovittamisesta kokonaisuudeksi.

Hyvinvointialueiden velvollisuudesta järjestää opiskeluhoitoa säädetään sosiaalihoitolaissa (1301/2014), terveydenhoitolaissa (1326/2010) sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013).

Sosiaalihoitolain 27 c §:n mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä opiskeluhuollon kuraattoripalvelut alueellaan sijaitsevien koulujen ja oppilaitosten oppilas- ja opiskelijahuoltolain 1 §:ssä tarkoitetussa opetuksessa tai koulutuksessa oleville oppilaille ja opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta noudattaen, mitä mainitussa laissa säädetään.

Terveydenhuoltolain 17 a §:n mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä opiskeluhuollon psykologipalvelut alueellaan sijaitsevien koulujen ja oppilaitosten oppilas- ja opiskelijahuoltolain 1 §:ssä tarkoitetussa opetuksessa tai koulutuksessa oleville oppilaille ja opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta noudattaen, mitä mainitussa laissa säädetään.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9 §:n 2 momentin mukaan hyvinvointialue, jonka alueella oppilaitos sijaitsee, vastaa opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisestä alueellaan sijaitsevien oppilaitosten 1 §:ssä tarkoitetussa opetuksessa tai koulutuksessa oleville opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta.

Helsingin kaupungin hallintosäännön 4 luvun 8 §:n mukaan sosiaali- ja terveystoimialan tehtävänä on sosiaali- ja terveystalouden järjestäminen ja tuottaminen.

Uusimaa-lain 20 §:n 1 momentin mukaan Helsingin kaupungin on eriytettävä hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021) nojalla maksettavalla rahoituksella, lakisääteisen sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen järjestämisestä perittävillä asiakasmaksuilla sekä muilla lakisääteisen sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen järjestämisestä kertyvillä tuotoilla rahoitettava sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestäminen (eriytettävät tehtävät) kaupungin talousarviossa ja kirjanpidossa. Oppilas- ja opiskeluhuollon palvelut rahoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen rahoittamiseen tarkoitettulla valtionrahoituksella 1.1.2023 alkaen ja kirjanpidossa huomioidaan eriyttämisen vaatimus.

Uusimaa-lain 20 §:n 3 momentin mukaan Helsingin kaupunki ei saa käyttää muuhun toimintaansa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain nojalla maksettavaa rahoitusta taikka sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä perimiään asiakasmaksuja taikka muita näihin tehtäviin kohdistuvia tuottoja.

Järjestämislain 5 §:n 1 momentin mukaan sosiaali- ja terveydenhuolto on järjestettävä sekä suomeksi että ruotsiksi kaksikielisen hyvinvointialueen alueella siten, että asiakas saa palvelut valitsemallaan kielellä, joko suomeksi tai ruotsiksi. Englanninkielisen koulutuksen osalta palvelut tuotetaan englanniksi.

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain 3 §:n mukaan oppilaan ja opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa koulu- ja oppilaitosyhteisössä. Opiskeluhuoltoa on perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitettu oppilashuolto sekä lukiolaissa (714/1998) ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) tarkoitettu opiskelijahuolto. Opiskeluhuoltoa toteutetaan opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko koulu- ja oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona. Lisäksi oppilailla ja opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon.

Tämän yhteistyösopimuksen tarkoituksena on sopia siitä, miten Kasko tuottaa Soten järjestämisvastuun alaiset tämän sopimuksen kohteena olevat opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologitoiminnan palvelut ottaen huomioon edellä mainitut säädökset sellaisina kuin ne ovat kulloinkin voimassa.

3. Yhteydenpito ja laadun seuranta

Yhteistoiminnan edistämiseksi, toiminnan sisällön kehittämiseksi, laadun seuraamiseksi ja vuosittaisen talousarvion sopimiseksi ja seuraamiseksi Kaskon ja Soten edustajista asetettu ohjausryhmä kokoontuu säännöllisesti. Yhteistoimintaa arvioidaan ohjausryhmässä vuosittain.

Kokouksista pidetään muistiota. Myös tämä sopimus päivitetään tarvittaessa ottaen huomioon muun muassa mahdolliset lainsäädäntömuutokset.

Palvelun laatua mitataan asiakas- ja työntekijäkyselyin soveltuvin osin samoin kuin muissakin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa ja kasvatuksen ja koulutuksen palveluissa.

4. Yhteistyösopimuksen kohde

Tässä yhteistyösopimuksessa sovitaan edellä kohdassa 2 kuvatussa opiskeluhuollon palvelun tuottamisesta siltä osin kuin Kasko tuottaa palvelut opiskeluhooltoon liittyvistä psykologi- ja kuraattoripalveluista. Tämä yhteistyösopimus ei koske Soten vastuulle sijoittuvaa opiskeluhoollon terveydenhuoltopalveluiden tuottamista.

Kasko tuottaa opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelut kaupungin esi-, perus- ja toisen asteen opinnoissa oleville lapsille, nuorille ja aikuisille opiskelijoille. Palvelut tuotetaan kaikissa kaupungin toimipisteissä ja lisäksi sellaisissa yksityisissä-, valtion- ja yliopiston kouluissa tai oppilaitoksissa, jotka ovat ilmoittaneet haluavansa palvelun kaupungilta. Henkilöstön koulutus- ja työnohjauskustannukset kuuluvat palvelun tuottamiseen.

Palvelu muodostuu yksilökohtaisesta ja yhteisöllisestä oppilashuollosta sekä pedagogisesta tuesta. Koulut, esiopetusryhmät ja oppilaitokset ovat erilaisia, joten myös opiskeluhoolto on räätälöitävä kullekin sopivaksi.

Yksilökohtainen opiskeluhooltotyö on sekä ennalta ehkäisevää että korjaavaa. Siihen kuuluu mm. lyhyet hoidolliset interventiot, psykologiset tutkimukset sekä lapsen/nuoren huoltajien tapaamiset. Lisäksi siihen kuuluu osallistuminen tapauskohtaisesti koottavaan monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhoollon asiantuntijaryhmän toimintaan.

Yhteisöllinen opiskeluhoolto tukee koko esiopetuksen, koulun tai oppilaitoksen yhteisöä edistäen yhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on opiskeluhoollon ensisijainen toteuttamismuoto, ja se edistää kaikkien oppijoiden oppimista, hyvinvointia, yhteisön hyvää vuorovaikutusta ja osallisuutta. Yhteisölliseen opiskeluhooltoon kuuluvat myös koulun ja oppilaitoksen toimintakyvystä huolehtiminen ongelma- ja kriisitilanteissa. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on suunnitelmasta ja tavoitteellista työtä oppilaitoksen arjessa.

Pedagogisessa tuessa annetaan opettajille konsultatiivista tukea oman työnsä menestykselliseksi hoitamiseksi. Moni opettajan kohtaama ongelma on aluksi pedagoginen ongelma. Tähän kuuluu myös mm. moniammatillisuuden tuominen pedagogisiin arviointeihin ja selvityksiin.

5. Kuraattoreiden ja psykologien asiakastietojärjestelmä

Opiskeluhoollon kuraattorit ja psykologit jatkavat Aura-järjestelmän käyttämistä asiakastyössään sopimuksen voimaan tullessa. Vuonna 2025 kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastiedot tulee kirjata Kanta-järjestelmään, minkä vuoksi käytössä tulee olla siihen soveltuva asiakastietojärjestelmä. Tässä yhteydessä sotessa selvitetään mahdollisuutta, että opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologitoiminta siirtyy apotti-asiakastietojärjestelmän käyttöön. Tavoitteena on, että kuraattori- ja psykologitoiminta ottaa viimeistään vuonna 2025 Apotti-asiakastietojärjestelmän käyttöön.

Kasko toimiala vastaa toimialalla tuotettujen vanhojen potilasasiakirjojen säilyttämisestä. Kasko tekee tämän rekisterinpitäjänä toimivan Soten puolesta.

Sosiaali- ja terveystoimessa käytetään asiakastietojärjestelmiä ja toteutetaan salassapito- ja vaitiolovelvollisuutta voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

6. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tehtävät

Kasko tuottaa opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelut tämän sopimuksen perusteella ja vastaa toiminnan operatiivisesta järjestämisestä. Palveluja tuottaessa noudatetaan sopimuksessa määriteltyä palvelutasoa.

Yksityinen tai valtion järjestämä koulutus tai yliopiston koulut

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9 §:n 2 momentin mukaan hyvinvointialueella on velvollisuus järjestää psykologi- ja kuraattoripalvelut opiskelijoille myös silloin, kun koulutuksen järjestäjä on yksityinen tai valtio, jollei koulutuksen järjestäjä päättä järjestää näitä palveluja osittain tai kokonaan omana toimintanaan ja omalla kustannuksellaan. Hyvinvointialue voi tukea koulutuksen järjestäjää psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisessä. Ulkomailla sijaitseva koulutuksen järjestäjä ja kotikoulun pitäjä vastaa psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisestä omille opiskelijoilleen.

Hyvinvointialueilla ja Helsingin kaupungilla on velvollisuus järjestää psykologi- ja kuraattoripalvelut myös yksityisten tai valtion järjestämän koulutuksen tai yliopiston koulujen osalta. Ne voivat kuitenkin valintansa mukaan huolehtia palvelujen järjestämisestä myös osittain tai kokonaan itse omana toimintanaan.

Tällä hetkellä Helsingin alueella sijaitsevien yksityisten koulutuksen järjestäjien ja valtion koulujen sopimuskäytännöt vaihtelevat. Ne käyttävät kaupungin järjestämiä palveluja tai niiden sopimus koskee tällä hetkellä esimerkiksi ainoastaan psykologipalveluja.

Tämän sopimuksen perusteella Kasko vastaa näiden palvelujen tuottamisesta tai tukemisesta, mikäli koulutuksen järjestäjät järjestävät palvelut itse. Kustannukset sisältyvät tämän sopimuksen perusteella laskutettaviin opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologitoiminnan kustannuksiin.

7. Sosiaali- ja terveystoimen tehtävät

Sote toimiala vastaa lainsäädännön mukaan palvelun järjestämisestä ja rahoituksesta ja määrittelee lainsäädännön pohjalta opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologitoiminnan palvelutason. Palvelu tuotetaan lainsäädännön edellyttämän mitoituksen mukaisesti (Oppilas- ja opiskeluhoollolaki, 9 a §).

8. Palvelujen hinta ja laskutus

Sote määrittelee lainsäädännön pohjalta opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelujen palvelutason ja rahoituksen. Kasko laskuttaa opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelujen kustannukset kuukausittain kirjanpidon toteutuneiden kustannusten mukaisesti. Mikäli kaskon laskuttamat kustannukset ylittävät kuraattori- ja psykologipalvelujen sovitun rahoitustason, tulee kaskon olla välittömästi yhteydessä soteen ja sopia tarvittavista toimenpiteistä. Kasko toimittaa opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelujen ennusteen soten antaman ohjeistuksen mukaisesti.

9. Sopijapuolten yleiset velvollisuudet

Sopijapuolet hoitavat tämän sopimuksen mukaiset tehtävät siten kuin tässä sopimuksessa on sovittu.

Sopijapuolet hoitavat sopimuksen mukaiset tehtävänsä vastaavalla tavalla kuin omassa toiminnassaan; riittävällä huolellisuudella ja ammattitaidolla sopimuksen kohteen luonteen huomioiden. Sopijapuolilla on oikeus lakon tai muun ylivoimaisen esteen sattuessa rajoittaa tai keskeyttää tämän sopimuksen mukaisten tehtävien hoitaminen.

Sopijapuolet sitoutuvat:

- myötävaikuttamaan sopimuksen toteuttamiseen
- avustamaan tarvittaessa toista sopijapuolta kohtuullisesti tämän yhteistyösopimusvelvoitteiden täyttämässä
- antamaan toisilleen kaikki ne tiedot, joilla on vaikutusta tehtävien hoitamiseen
- ilmoittamaan viipymättä toisilleen sellaisista seikoista, joilla voi olla vaikutusta sopimuksen toteuttamiseen ja toteutumiseen
- avustamaan toista sopijapuolta kohtuullisesti yhteistyön päättymiseen liittyvissä käytännön toimenpiteissä

Sopijapuolet pitävät erikseen sovitun mukaisesti sekä jommankumman sopijapuolen pyynnöstä tarvittaessa yhteisiä seurantakokouksia valvomaan tämän sopimuksen toteuttamista sekä kehittämään ja koordinoimaan sopijapuolten välistä toimintaa.

10. Yhteistyösopimuksen muuttaminen ja siirtäminen

Yhteistyösopimusta voidaan muuttaa vain kirjallisesti. Muutokset sopimukseen tulevat voimaan, kun molemmat sopimuksen osapuolet ovat ne asianmukaisesti toimivaltaisten edustajiensa allekirjoituksilla hyväksyneet.

Tätä sopimusta tai siihen perustuvia oikeuksia tai velvoitteita ei voida siirtää kolmannelle osapuolelle.

11. Tietosuoja ja salassapito

Sopimuksen osapuolista Sote toimii rekisterinpitäjä ja Kasko henkilötietojen käsittelijänä.

Sopimuksen osapuolten tulee noudattaa toiminnassaan lakia viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) sekä muita salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta, tietosuojasta ja salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta annettuja, voimassa olevia säännöksiä.

Osapuolet sitoutuvat pitämään salassa toisiltaan saamansa aineistot ja tiedot siltä osin kuin ne ovat lain perusteella salassa pidettäviä sekä olemaan käyttämättä niitä muihin kuin sopimuksen mukaisiin tarkoituksiin.

Molemmat sopijapuolet noudattavat toiminnassaan Helsingin kaupungin tietoturva- ja tietosuojalinjauksia. Tietopyyntöjen käsittelyssä noudatetaan Helsingin kaupungin yhteisiä linjauksia.

12. Tiedonannot

Kaikki tämän sopimuksen perusteella tehtävät ilmoitukset ja tiedonannot on tehtävä kirjallisesti sähköpostilla tai kirjattuna kirjeenä yhteyshenkilöille. Vain yhteyshenkilöille toimitetut tiedonannot ja yhteydenotot ovat päteviä. Yhteyshenkilöillä ei ole oikeutta muuttaa sopimusta.

Mikäli yhteystiedoissa tapahtuu muutoksia, sopimuksen osapuolet tiedottavat näistä toisiaan ilman aiheetonta viivytystä.

13. Toimenpiteet sopimuksen päättyessä

Sopimuksen päättyessä osapuolten tulee

- säilyttää huolellisesti ja palauttaa toisille osapuolille kuuluvat materiaalit (kaikki hallussa olevat asiakirjat ja tiedot, ml. sähköisesti tallennetut tiedostot) ja muu omaisuus.
- hävittää tiedostoistaan jäljennökset ja muut tarpeettomat toisten osapuolten aineistot ja tiedostot. (Ohjelmaa tai aineistoa ei saa hävittää, mikäli laki tai viranomaisten määräykset edellyttävät säilyttämistä.)
- suorittaa sellaiset välttämättömät sopimuksesta aiheutuvat tehtävät, että jo tehty työ ei mene hukkaan ja tehty työ on hyödynnettävissä jatkossa.
- kaikin kohtuudella käytettävissä olevin keinoin minimoida toisille osapuolille aiheutuvat kustannukset

14. Allekirjoitukset

Tämä sopimus on laadittu kahtena (2) samasanaisena kappaleena, yksi (1) kummallekin osapuolelle.

Sosiaali- ja terveystoimi

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

___/___/2022

___/___/2022

Juha Jolkkonen
Sosiaali- ja terveystoimen toimialajohtaja

Satu Järvenkallas
Kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja

Liitteet:

Liite 1, Yhteistyösopimuksen yhteyshenkilöt